

ניעול בין מנורה לכותל, והטעם שלא תירצו שאין זה דרך ארץ ללכת ממול הפתח של קודש הקדשים, וכפי שתירצו לעיל לדעת רבי יוסי, משום שלפי רבנן יש שתי פרוכות בכניסה לקודש הקדשים, וגם אם הולך ממש ממול הפתח אינו יכול לדאות את קודש הקדשים, ולכן אין זה חסרון דרך ארץ ללכת בין המנורה לכותל (תוס' רבינו פרץ; תוס' ישנים בת' השני, וראה עוד בתוס' ישנים שם).

משחרי מאניה, ובכך הם נפסלים, שאין מכבסים בגדי כהונה שהתלכלכו, שאין עניות במקום עשירות (הערות הגר"ש אלישיב, ע"פ גמ' זבחים פח, ב ורמב"ם כלי המקדש ח, ה).

אלא קדושתיה אי פלפנים אי פלחון, אולם בירושלמי (ה"א) משמע, שאכן הספק היה אם אמה זו של הכותל היתה מעשרים אמה של קודש הקדשים או מארבעים אמה של היכל [וכך נקט הרמב"ם (בית הבחירה ד, ב)], שלא כמסקנת הגמ' כאן (שיח יצחק, ע"פ כסף משנה שם).

חמש מקראות בתורה אין להן הכרע מלשון המקרא, אולם מאחר שיש בידנו את המסורות של פיסוק המקראות ופיסוק הטעמים, יש להם הכרע (ריטב"א). ויש שפירש, שאין להם הכרע משום ששכחו מסורות אלו (מהרש"א ע"ב ד"ה יעלו, בדעת רש"י, וראה מג"א לב, מה). ויש שפירש, שאין הכרע מפיסוק הטעמים, כיון שגם בפיסוק זה נפלו כמה מחלוקות במשך הדורות (אבקת רחל ד).

למיעל להדיא, שכשהוא הולך סמוך לכותל, במשך כל הדרך עיניו ניזונות מקודש הקדשים דרך הפרוכת שפתוחה בצד צפון (רש"י, וראה תוס' ר"ד להלן ע"ב, שלא היתה פתוחה ממש, אלא שלא היתה מהודקת לכותל, ומכל מקום אין זה דרך ארץ, שמא תוך כדי הילוכו יציץ ויראה). ויש מפרשים, שאין זה דרך ארץ ללכת ישר כנגד הפתח ולהיכנס לקודש הקדשים, אלא צריך להטות מעט, ורק לאחר מכן להיכנס לקודש הקדשים (רבנו חננאל; רבינו אליקים).

חביבין ישראל שלא הצריכן הכתוב לשלית, אלא כל אחד יכול להתפלל בעצמו, ולכן יכול הכהן גדול שהוא שלוחם, להיכנס לקודש הקדשים גם באופן זה שהולך כנגד הפתח (רש"י; רבינו אליקים, וראה ריטב"א שתמה על כך). ויש שפירש, שבכל השנה נכנס הכהן הגדול להיכל כשהוא לבוש במעיל שפעמוניו משמיעים קול, שנאמר (שמות כח, לה) 'ונשמע קולו בבואו אל הקודש', והם כשליח המבשר שהכהן גדול נכנס להיכל, אולם ביום הכיפורים חביבין ישראל שאינם צריכים לשליח, שהרי הכהן גדול הולך רק עם ארבעה בגדים, ואינו הולך עם מעיל (רבינו חננאל). [ורש"י שלא פירש כן, הוא לשיטתו לעיל (מה, ב ד"ה ניאשתיק), שפירש שעשו טבעת למחתה של יום הכיפורים כדי שישמע קולה ויתקיים 'ונשמע קולו בבואו אל הקודש', ונמצא שגם ביום הכיפורים צריך לכך, אולם לדעת רבנו חננאל (לעיל שם) לא עשו טבעת למחתה, ולכן פירש כאן שביום הכיפורים נכנס הכהן גדול בלי שליח שמבשר על בואו (כלי חמדה תצוה, ג, וראה ביאורו לעיל שם ד"ה בכל)].

המשך מעמוד קודם

שהדם צריך לגעת בפרוכת עצמה, אולם לשיטת הבבלי (להלן נ, א) ההזאה צריכה להיות רק כנגד הפרוכת, אולם הדם אינו צריך לגעת בפרוכת, ולכן יכול להזות בהיכל כנגד הפרוכת החיצונית, ובכך מתקיים בוודאות דין הזאה. ולמפרשים [ראה ביאורו לעיל (ד"ה ואיסתפקא)] שמעיקר הדין יכולה הפרוכת להיות כולה בהיכל או כולה בקודש הקדשים, ודאי שיש לפרוכת החיצונית דין פרוכת ואפשר להזות עליה (מקדש דוד א, ה, וראה עוד ביאורו להלן נ, א ד"ה אמר).

ואמר לך שולחנות צפון ודרום מונחין - והם עשרה שולחנות שעשה שלמה המלך (רש"י), ומשמע שגם בבית שני היו עשרה שולחנות, אולם במשנה בשקלים (ד, ו) מבואר, שבבית שני היה רק שולחן אחד (תוס' רי"ד).

אחת בעובי אמה, משום שקשה לעשות פרוכת עבה כל כך (שיח יצחק, בשם חנוכת הבית).

ורבי יוסי שסובר שעשו רק פרוכת אחת, סובר שעשו פרוכת בעובי אמה, משום שלשיטתו גם במשכן לא נאמרה הלכה שמתחילת עוביה יהיה קודש הקדשים, או שהוא סובר שמקום האמה טרקסין ודאי קודש הקדשים הוא, ולכן עשו רק פרוכת אחת רגילה בתחילתה (תוס'). ויש שפירש, שלשיטת רבי יוסי מקום האמה טרקסין הוא בודאי מן ההיכל, ועשו פרוכת אחת רגילה בסופה (רבנו חננאל, וראה תוס' ישנים).

וההזאות שהיו מזים על הפרוכת ביום הכיפורים, יש להסתפק על איזה פרוכת היו מזים, ולא מצינו בגמ' שמספק היו מזים על שתי הפרוכות. אמנם, ספק זה הוא רק למאן דאמר בירושלמי (ה, ד)